

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece 3.— „ „ 4.50 za pol leta 6.— „ „ 9.— za vse leto 12.— „ „ 18.—

Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *upravnništvo* ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinosti je moč“.

V zahvalo, pojasnilo in obrambo!*)

Z Goriškega.

Velecenjeni gospod urednik! Prebravši 23. št. vrle „Edinosti“ vskliknil sem: Hvala Bogu! Še se dobi živa duša na tem božjem svetu, katera duša goji sočutje z učiteljstvom na Goriškem. Hvala Vam, gospod urednik, da ste ponatisnili našo okrožnico; Bog Vam poplačaj za navdušene besede, katere ste napisali za nas: vidi se jim, da so Vam prišle iz srca, — zato so tudi nam šle do srca. Hvala Vam tudi za obsodbo onih stavkov v okrožnici, s katerimi se ne morete strinjati, kajti prepričani smo, da ste jih napisali iz

*) Audiatur et altera pars. Kogar sem zatožil, moram mu dati tudi priliko za zagovarjanje. Tako moramo storiti tudi v tem slučaju. To pa storimo tem rajše, ker napravljata dopis na nas utis, da spisatelj najnoveje učiteljske okrožnice na Goriškem sami slutijo, da ni bila vsaka beseda na svojem mestu v oni okrožnici. Mi kličemo še enkrat gospodi učiteljem na Goriškem: Skrajni čas je, da se stori konec bednim gmotnim odnosom učiteljstva v Vaši pokrajini! Pritiskajte na poslance v tem smislu, ali — primernimi sredstvi. Najprimernejše sredstvo pa je: inicijativa od strani učiteljstva samega za potrebne korake. Ne zahtevajte od družih, ki niso učitelji, da vam ustvarijo dobre šolske zakone. To morate storiti vi sami na svojih shodih in konferencah. Poskrbite poslancem ves potreben material, in isti so storili svojo dolžnost, ako so ves ta material, nabran po strokovnjakih, spravili v primerno zakonsko obliko. Tako delajo tudi drugi stanovi. Od poslanca vendar ne moremo zahtevati, da bodi šolnik, nacionalni ekonom, tehnik, jurist itd. — vse zajedno. Vendar mu je razpravljati in sklepati o vseh teh strokah. Zato treba, da mu predložite in raztolmačijo vse gradivo strokovnjaki. Tako treba, da delate tudi vi. Graja po sprejetju kojega zakona nima zmisla, ampak treba govoriti poprej. In kolikor poznamo mi goriške poslance, menimo, da bodo radi uvaževali sleherni pametni nasvet. — Istotako smo uverjeni, da je velik del krivde na zavlačevanju učiteljskega vprašanja goriškega le na italijanskih poslancih, oziroma na učiteljih italijanske narodnosti, ki stoje apatično na strani. Nedostatom ne smete smatrati le nezložnost med slovenskimi učitelji, ampak tudi nezajemnost med slovenskimi in italijanskimi učitelji. Italijanski poslanci nočejo ni čuti o povisanju učiteljskih plač; italijanski učitelji pa molče, ker se menda boje zameriti poslancem.

Italijanski poslanci imajo po takim povsem svobodno roko v odklanjanju vsacega zboljšanja učiteljem. Kolikor svobodnejša pa je roka italijanskim poslancem, tem težavnej je položaj našim poslancem. Zato pa vam kličemo še enkrat: Qui bene distinguit, bene docet. Le ne metati v jarek z vodo vred tudi — otroka, ki se je kopal v istej!

Ured. „Edinosti“.

PODLISTEK.

Máričina snubača.

Povest. — Spisal O. K. Srčan.

(Dalje).

VII.

Pri Dolinu je bilo kaj žalostno po Milanovem odhodu. Márica je preplakala po več ur v svoji sobi, Zaljan je pil pri „Zlatorogu“ ter se bratil s kmeti, Dolin je pa pregledaval zemljiščne knjige.

Nekega dne se je vračal Zaljan iz gostilne k Dolinu. Nekoliko vinjen je medpotoma tiho mrmrljal sam k sebi:

„Zadnji denar sem že potrosil, kaj pa sedaj? Kje naj dobim družega? . . . Toda, saj imamo zupanje pri Dolinu. . . O, neumni stavec! — — Misli, da sem bogat posestnik s Koroškega! Dà, bil sem nekdanj, a to je minulo! Vsled svojega lahkomišelnega, razkošnega življenja sem zapravil vse, vse. . . In Dolin misli, da sem prišel k njemu po nevesto, pa sem prišel le po — denar! Nisem sicer mislil, da tako hitro porabim zadnji svoj denar, ki sem ga vzel seboj, ko sem v drugič odhajal na Koroško. Toda ti prokleti kmetje! Drugače ni mogoče sprizniti se z njimi, kakor pri bokalu vina! — Sedaj sem pa suh, nujno potrebujem denarja, denarja!“

Tako je končal svoj samogovor pred hišo

zgolj ljubezni do svete stvari, za katero se bojujete. Hvala za zanimanje, katero gojite do naše stvari. Take kritike se ne bojimo, take se ne branimo, take ne zadičujemo, kajti iz čistega srca prihaja in gre nam do srca. Ko bi bilo tudi drugod tako! A pri nas velja kot edini argument kol, s katerim se udriha kar slepo na levo in desno in tako se vstvarjajo pri nas na Goriškem razmere, katere so vse poprej kakor zdrave. —

V pojasnilo, da se prav razumemo, je treba najprej povedati, zakaj, iz katerega vzroka in namena se je izdala okrožnica. Prejšnje vodstvo Slovencev na Goriškem, če tudi se ni štutilo prijazno učiteljstvu, obljubljalo je, da z letom 1895. se za gotovo zboljša stanje učiteljstvu, uporabivši 9% doklado, katero se je do istega leta plačevalo za zemljiško odvezo. Sedanje vodstvo, kateremu smo pač tudi mi, ki smo izdali okrožnico, mnogo pripomogli do zmage, pa nam niti tega ni izposlovalo ter stvar zavlačuje tako, da niti zdaj ne vemo, pri čem smo. In oni nesrečni zakonski načrt, ki se potepa po svetu, kakor deseti brat, kaj prinese? Slišite, kaj piše zadnja „Soča“ v uvodnem članku: „*tedaj je učiteljstvu z novim zakonom (ki pa še zakon ni!!) manj pomagano nego se je zdelo na prvi pogled. To bi se reklo: kar dam z desnico, vzamem z levico, a kaj takega naše učiteljstvo ne zasluži in skrajna ogorčenost celega stanu bi bila v takim slučaju povsem naravna in razumljiva.*“ — Tako piše tista „Soča“, ki s kolom udriha po istih učiteljih, ki se predrznejo kritikovati tako postopanje z nami.

Gospóda, roko na srce, in recite, ali ni bil skrajni čas, da je vskipelo tudi v polzevi naši naravi, da smo morali dati duška užaljenemu svojemu srcu?! Užaljeni do dna svoje duše, katera si je v svesti, da je vse svoje moči posvečevala narodu svojemu, a ni za vse svoje delovanje dobivala niti groša, niti priznanja, ne upanja na boljše bodočnost — v takim duševnem stanju smo

Dolinovo. Stopil je notri ter povprašal po Dolinu. Povedali so mu, da je v svoji sobi. Zaljan je pospešil korake.

Prišedši do vrat Dolinove sobe, potrkal je in stopil v sobo.

Dolin je sedel pri mizi in pregledoval zemljiščne knjige. Uzrši Zaljana je rekel:

„Kaj pa vas je danes dovelo k meni, Zaljan?“

„Prišel sem s prošnjo“, začel je oni, „z veliko prošnjo. — Ko sem namreč v drugič šel s Koroškega, vzel sem seboj par stotakov, mené, da se povrnem kmalu. Toda, ker se je vse tako raztegnilo, sem primoram vas prositi, da mi posodite vsaj — — dva tisočaka!“

„Dva tisočaka? — Saj vam je jeden preveč!“

„Kaj jeden, jaz bi rad dva!“

„Pa zakaj? Sicer pa tudi ni ravno treba, da bi vam jaz dajal denar. Saj veste, da mi kmetje sploh nimamo toliko denarja v gotovini. Tudi je bila lansko leto slaba letina. In še tistega, kar sem pridelal, nisem poprodal.“

Zaljanu so se pri teh besedah namršile obrvi in temno je pogledoval Dolina svitlimi svojimi očmi, kakor da bi ga hotel primorati na ta način, da mu vroči denar.

„Vi torej nečete dati“, hropel je, „toda morate! Sicer!“

pisali izdano okrožnico, za katero smo odtrgovali od ust svojim otrokom. Srce, užaljeno srce, nam je krvavelo, ko smo morali zapisati tudi one stavke, s katerimi se ne more vjemati oni narodnjak, kateri ni božja previdnost obsodila, da mora robotati kot učitelj na Goriškem v sedanji dobi, v kateri se mlajšemu učiteljstvu godi tako, da nima upanja, da bi po tej poti prišlo do tega, kar uživa učiteljstvo, ki slušbuje čez 25 let. Kako je to mogoče, ni treba zopet ponavljati, kajti to je že dovolj dokazano v „Edinosti“ lanskega in letošnjega letnika.

Okrožnica je imela namen opozoriti naše voditelje naroda na naše razmere in to ob času, ko se na Goriškem zopet vrši nekaj preobrat. Hoteli smo zvedeti, ali je sedanjemu vodstvu resno kaj na tem, da smo njega pristaši, njega verni apostoli med narodom. Hoteli smo povedati, da vsak delavec je vreden primerne plačila ter zvedeti, ali je sedanjemu vodstvu resna volja pomagati nam do tega, kar nam gre po vsakem zakonu: bodisi po božjem, bodisi po državnošolskem?

V okrožnici resno kličemo: oglasi naj se stranka, katera nas hoče imeti za svoje sobojevnike. V okrožnici se niti z besedo ne oporeka, da bi ne hoteli še dalje delovati se stranko sedanjega vodstva — marveč samo jamstva hočemo od njega, da se z nami ne bode tudi v prihodnje tako ravnalo, kakor doslej.

Ako je sedanjemu vodstvu kaj ležeče na nas, naj se oglasi in konec bode okrožnicam. . .

Na očitano kruhoborstvo odgovarjamo le toliko, da rečemo, da nas je v resnici sram tolikega moledovanja za kako zboljšanje; a kaj hočemo: narava hoče, da moramo tudi mi svojemu in svojih otrok telesu dajati tudi kruha; in ker nam ga z lepa dati nočejo, moramo ga tirjati tudi s takimi sredstvi, kakoršno je naša okrožnica. Da bi pa bili vse idejale pustili na stran, ni res, kajti

„In kdo me bo silil? vprašal je Dolin, mené da ima opraviti z roparjem. Toda motil se je. Zaljanu je le vinski duh silil v glavo. Ko je Dolin privlekel iz žepa samokres, se je oni vzburlil še bolj in skočil je kakor razjarjen ris k njemu, iztrgal mu je samokres iz roke. Stopivši nekoliko korakov nazaj, nameril je samokres na Dolina kričé:

„Torej mi še zdaj ne daste?!“

Dolin je hotel nekaj ziniti, kar so se odprla vrata in v sobo je planil kričaje Dolinov hlapec.

Ta je šel po opravkih mimo Dolinove sobe in ker je slišal dva prepirujoča se glasa, je postal in poslušal. Ko je pa čul, da se Zaljan grozi njegovemu gospodu, je planil pogumno v sobo.

Zaljan je imel med bojem obrnjen hrbet proti vratom in tako ga je lahko hlapec od zadaj zagrabil okolu pasa. Zaljan je glasno zavpil:

„Izpusti me, sicer je po Dolinu!“

Hlapec, hoté mu iztrgati samokres, ga je prijel za roko, in toliko toliko, da je še preprečil, da Zaljan ni nameril na Dolinove prsi. — — Strel je počil, in skoraj ob jednem je bilo čuti dvoje vsklikov, jeden prihajajoči od ranjenega Dolina, drugi od Márice, ki je uprav prihitela na glasen krik Zaljanov.

(Pride še).

v okrožnici smo nalašč z debelimi črkami dali natisniti stavek: „Ako stori učiteljstvo svojo dolžnost tudi proti samemu sebi potem, ko je delalo doslej samo za druge, pokaže le, da je faktor, s katerim je treba računati.“ — To je naš evangelij, na katerem temelje vsa izvajanja okrožnice. Ako se zde kateri sklepi nekoliko krivi, krive so na njih le žalostne naše razmere na Goriškem.

Poglejmo samo na delavsko vprašanje. Delavci so tako daleč zašli, da so obesili na klin narodnost in vero. Zakaj? Pač le zato, ker le ob narodnosti in veri delavec ni zamogel preživljati svojega lačnega telesa. Kdo je kriv, da je delavsko vprašanje tako daleč zagazilo? Kdo drugi kakor voditelji narodovi, kateri niso imeli razuma in ne srca za težnje delavcev. Vsa odgovornost pada na voditelje, kajti sila kola lomi. Človek, padši v vodo, zagradi za vsako bilko, tudi za peno, v nadeji, da si reši vse, kar ima — golo življenje. Zakaj se ni podalo rešilne roke potapljačemu delavskemu stanu? Zakaj se je mirno gledalo na bregu, ali se celó hudobno rogalo ter je zaničevalo?

Tako kakor delavcem, ako ne slabše, se godi nam na Goriškem. Ali se hoče pustiti tudi naše vprašanje tako v nemar, kakor se je delavsko? Nasledke naj si zareže na rovaš oni, kateri je za to poklican. Še je čas ugodne rešitve našega vprašanja, a zadnji čas je. Srce nam krvavi, ko moramo tako govoriti; narodnostni in verski čut nam zadržuje peró, da le s silo spravimo iz njega svoje trditve, svoje klice na pomoč. Srce nam brani, a zdravi razum nas sili, da se ne moremo več zadrževati. Ako je komu kaj za nas, naj pokaže svojo rešilno roko in vse bode prav in dobro. Dakle —!

Ali gospoda slavna! S kolom in cepcem, katerega ja že pričela vihteti nad našimi glavami „Soča“ — glasilo sedanjega vodstva goriških Slovencev — ne opravite nič, a še manje kakor nič! Vzemite v roko zgodovino in ona Vas pouči, da taki argumenti niso nikdar in nikjer pomogli, da bi zatrli ideje, katerih naravna sila goni na površje. Vedite, da ako pribijete na sramotilni križ enega „Petra iz Križa“, po katerem bijete kakor besni, rodi se vam na sto družih, tako, da Vam zmanjkajo žebli za pribijanje. Vodstvo goriških Slovencev, na tebi je zdaj, da storiš svojo dolžnost, ako ti je več mar narodna korist, kakor pa bahati „ego“ in njegov kol.

V dostavek naj navedemo tu slučaj, ki morda ni le slučaj, ampak premišljen korak od neke strani sedanjega vodstva gor. Slovencev. Danes osem dni, t. j. 18. t. m. je bila v Sv. Križi na Vipavskem okrajna učiteljska konferenca (oddelek). Konferenco je počastil tudi č. g. deželni poslanec Bl. Grča, župnik v Šempasu. Naravno je, da je prišlo v razgovor tudi pereče naše vprašanje. Po konferenci se je pri „mizi“ marsikatera rekla od strani naše, kakor tudi od strani č. g. poslanca, kateri je bil za sporazumljenje. Pojasnil nam je marsikaj, posebno iz zadnje prevažne odboro ve seje političnega društva „Sloga“ ter postopanje „Soče“. Toliko rečemo, da nastop č. g. poslanca je precej ugodno uplival na naše razmere in po tej poti, katera se je tu označevala, bi bilo upati, da se poleže vihar, ki je navstal ter da se zopet vse spravi v pravi tok. Nastop č. g. poslanca je bil le privaten nastop; ako so njegovi nazori tudi nazori vsega vodstva — je sprava mogoča. Da vidimo!

DOPISI.

Iz Rojana, 25. junija 1896. (Ivz. dop.)

„Bog nas blagoslovio“. Te besede bile so pisane na slavoloku pred cerkvijo v Rojanu ob priliki inštalacije novega župnika g. Jurca (Iurizza). Da, g. urednik: ako Rojančane Bog ne blagoslovi, tedaj so pa res pomilovanja vredni.

V predčerašnjem zjut. izdanjem „Edinosti“ bilo je omenjeno, da je bilo pri sprevodu v nedeljo v Rojanu tudi kakih 40 belo oblečenih deklet. Bile so to dekleta in žene novoustanovljene bratovščine Sv. Cecilije, katere namen je povspeševati cerkvene slovesnosti posebno s cerkvenim petjem in s tem povzdigovati morálo med dekleti v Rojanu. Pravila te bratovščine so že davno predložene dotičnim oblastim v potrjenje.

Ženski zbor te bratovščine prepeva že več nego poldrugo leto leto pri mašah ob nedeljah in drugih priložnostih v polno zadovoljnost vseh faranov. Seveda pel je izključivo v slovenskem jeziku, ker drugega rojanska dekleta tudi ne razumejo.

Ob priliki umeščenja g. Jurca župnikom rojanskim, bila so omenjena dekleta in žene v sprevodu z svojo zastavo Sv. Cecilije in o tej priliki podarile so mu krasen šopek svežih cvetlic z naslednjim nagovorom:

„Velečastni g. župnik!

Na tisoče src Vam kliče danes iskreni dobrodošli nasproti. Pričujoča še ne potrjena bratovščina Sv. Cecilije, katera ima pod svojim okrijem zbran cvet ženstva v Rojanu, izbrala je mene slabotno deklico, da Vam v nje imenu izjavim najiskrenejši pozdrav kot svojemu novemu župniku in dušnemu pastirju. Rojanske žene in dekleta, zbrane pod posvečeno zastavo Sv. Cecilije, Vas prosijo, da blagohotno sprejmete ta mali dar, ta šopek cvetlic v spomin današnjega dne in prosijo Vas tudi, da bodite vedno blag zaščitnik in dušni pokrovitelj bratovščini Sv. Cecilije. Oblagodari Vas vsegamogočni Bog na mnoga leta!“

Pravijo, da so se gosp. Jurci o tem ulile solze od ginjenja vsled take udanosti. Kako plačuje g. Jurca, župnik rojanski, rojanskim ženam in dekletam to njih udanost in kako je uslišal njih prošnje?

Danes, 25. t. m., bila je zadušnica (črna maša) za pok. župnika Thalerja, ki je vsem še v najbližjem spominu. Kakor običajno pri teh mašah, bi imel peti zbor cecilijanske bratovščine slovensko črno mašo, katero je blagi pok. župnik sam naučil dekleta peti. Gosp. Jurca, baje vsemožni gospodar v Rojanu, zaukazal je svojemu zvestemu sotrudniku Vanzetti, učitelju na šoli v Rojanu in cerkvenemu orgljarju, da se prestavi omenjena maša v latinski jezik in da morajo dekleta peti isto od sedaj naprej v latinskem jeziku. (O g. učitelju Vanzetta drugikrat kaj več!) Udani učitelj in orgljavaec je poslušal glas gospodarja in priganjal dekleta, da morajo priti k njemu v šolo učiti se latinskemu petju. Ali tu se je pa vjel. Razua dveh, jedne Gretarice in jedne iz Škorklje, ni se odzvala nobena temu narekovanemu povabilu, in izjavile so vse, da hočejo peti, kakor do sedaj, v svojem materinem jeziku, katerega one in pobožno občinstvo razume, in ne v latinščini, ki jim je čisto neznan in nerazumljiv jezik.

Ko je zvedel veleč. g. Jurca o tem trdnem in značajnem sklepu cecilijanskih pevk, lotila se ga je huda jeza. Rekel je, da je on gospodar in nikdo drugi ter kar on zaukaže, to mora se zgoditi. Kdo ne pride jutri pet k maši, ta ne bode nikdar več pel, rekel je; „in ako nočete peti latinski, tudi slovenski ne bodete smeli!“ To so besede duhovnika, župnika rojanskega, gosp. Jurca.

Kar se ni še zgodilo v Rojanu, danes se je. Pri zadušnici za pok. veleč. g. Thalerja pelo se je latinski, 2. čitaj dva ženska glasova, že omenjenih dveh deklet, odpadlih od svojih tovarišic, in jeden možki glas gosp. Vanzette, bilo je slišati na koru. Ali to vam je bilo čudno petje. Človek, ki prav dobro razumi latinski, bi si bil gotovo mislil, da besede, ki so se izgovarjale pri tem petju, so gotovo španske ali morda celó turške. In tako hoče gosp. Jurca v naprej! Slovensko občinstvo, ki je bilo prisotno v večjem številu pri tej sveti maši, da izmoli jeden Očenaš za blagega pokojnika, je silno užaljeno zapustilo po maši cerkev in mnogo jih je izjavilo, da ne stopijo več v njo.

Kaj bode še-le? Pevce, ki so peli v rojanski cerkvi, odkar ta cerkev stoji, je g. Jurca pregnal; službo božjo, ki se je vršila v slovenskem jeziku odkar cerkev stoji, je deloma odpravil, deloma omejil; cecilijanskim pevkam, ki so bile uzor ženstva v Rojanu, slovenskim dekletam in ženam hoče vsiliti nerazumljivo jim latinščino — in kaj še čaka Rojančane? In duhovnik, ki brez uzroka, samovlastno ruši stare, ukoreninjene narodno-cerkvene običaje, je v očeh listov „del dulce si“ seveda le zaradi tega „vero ministro di Dio“!

Quousque tandem, veleč. g. Jurca — — — ? Uvideli so sedaj Rojančani, kam pes tace moli in hočejo se upreti vsemi dovoljenimi sredstvi tem neosnovanim novotarijam. In prav je tako! Zora puca bit će dana! Rojan je bil, je in bode slovenski; delajte, kar hočete. Ali uverjeni bodite, da tako postopanje škoduje le Vam samemu, pomirjenju med narodnostmi in katoliški cerkvi. Sicer pa: „videant consules — — —!“

Vam pa, rojanska dekleta, kličemo iskreno Bog vas poživi! Le tako naprej in ne udajte se! Pokažite jim, da ste zadostno značajne, da ne prodaste svojega rodu za noben denar ali za piškavo čast. Uverjene bodite, da stoji vsak značajan župljan rojanski na vaši strani in da vas bode z veseljem v vsakem slučaju branil in podpiral.

Aliquis.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 26. junija 1896.

Važne premembe. V viših uradnih krogih tržaških izvršile so se, osiroma izvrše se te dni jako važne spremembe. Dvorni svétnik Abram moral se je umakniti iz ministerstva pravosodja in na njegovo mesto prišel je dosedanji višji državni pravdnik tržaški dr. Gertscher. — Finančni direktor baron Plenkner je šel v pokoj, na njegovo mesto pa pride ministerijalni svétnik dr. Schuster pl. Bonnot. — Predsednik višjemu deželnemu sodišču tržaškemu Beck je šel v pokoj, a na njegovo mesto pride dvorni svétnik na najvišem sodišču dr. Edvard Kindinger. Sedaj je le vprašanje, kdo pride na mesto višjega državnega pravdnika, namesto dra. Gertscherja? Nočemo igrati ulogo prorokov nesreče, ali to že menda lahko rečemo, da Slovence najbrže ne dobimo na to mesto.

Oglejmo si gori navedene imenovane, oziroma promaknjene dostojanstvenike!

Gospod dvorni svétnik Abram je naše gore list in je opravljal dosedaj v ministerstvu pravosodja prevažen in tudi za uredbo jezikovnih odnošajev na sodiščih malone odločilen poseb personalnega referenta. Na njega mesto je prišel — Nemeč. Premeščenje Abramovo znači torej občuten udarec za nas Slovence, kajti sedaj bodemo mi Slovenci morda jedina narodnost v državi, ki ne bode imela v ministerstvu pravosodja zastopnika in zagovornika svojega. Zato nas je premeščenje gosp. svétnika Abrama dirnolo najneprijetneje.

Novi finančni direktor in novi predsednik višjemu deželnemu sodišču tržaškemu sta Nemeč. Nikakor nam ni namen, da bi jima očitali njih narodnost, ampak povdarjali smo to le zato, ker si poleg te okolnosti ne moremo misliti, da bi bila večča hrvatskemu ali slovenskemu jeziku. Tudi to nam ni niti na kraj misli, da bi hoteli vzbujati domnevanje, kakor da ne bosta sicer na svojem mestu. Uverjeni smo celó, da sta sicer jako sposobna, svoji nalogi popolnoma dorasla in v polni in potrebni meri objektivna uradnika, ali vendar nam ne more šteti nikdo v zlo, ako bi si — v zmislu osnovnih zakonov avstrijskih — želeli na čelo naših uradov takih uradnikov, ki bi bili popolnoma večji vsem deželnim jezikom. Kajti le tak načelnik, ki je popolnoma več deželnim jezikom, more presojati, ali se v podrejenem uradu izvršuje §. 19 drž. temeljnega zakona.

Da pa ne bode nespোরazumljenja, zavarovati se moramo že v naprej proti domnevanju, kakor da bi bili s temi opazkami hoteli kritikovati čin imenovanja po Njegovem Veličanstvu. Najvišji volji in Najvišim sklepom se uklanjamo vsikdar in dolžnim spoštovanjem. Ali mi vemo tudi to, da Njegovo veličanstvo vrši le svojo konstitucionalno pravo in dolžnost, ko izvršuje oziroma potrjuje imenovanja, predložena mu od konstitucionalne vlade, a o tej poslednji je znano, da se tudi o imenovanjih često ozira na želje onih strank, ki umejo odločno izjavljati svojo voljo.

To prihaja od tega. Na drugem mestu govorimo o premembah na višjih klinih uradniške hierarhije na Primorskem. Tam izrekamo svoje obžalovanje, da novoimenovani, oziroma promaknjeni niso večji našemu jeziku. Tu pa se moramo vprašati, od kod prihaja to, da je takó in ne drugače?!

Odgovor na to vprašanje je zajedno občutna lekcija našim poslancem na Dunaju. To prihaja namreč od nezloznosti in razcepljenosti naših poslancev. Kajti uverjeni smo, da bi naši poslanci lahko dosegli in lahko preprečili marsikaj, ako bi bili zložaj med seboj, ako bi, združeni v lasten samostojen klub, umeli govoriti z vlado jasno in odločno. Tako pa, ko vidi vlada, da se naši poslanci ne morejo združiti niti v delu za splošne in vsemu narodu jednako svete

pravice, je pač naravno, da se ni najmanj ne boje njih eventualno zažugane opozicije. Tako je pač umevno, da se ne poštevata menenja naših poslancev o raznih važnih imenovanjih. In po pravici bodi povedano, da mi vladi ne štejemo v zlo, da postopa tako in ne drugače. Čemu bi se mučila z oziri, ako ni nikogar tu, ki bi dovoljnim povdarkom zahteval takih ozirov. Gosp. grofu Hohenwartu, temu vrhnemu zaščitniku naroda slovenskega, se seveda niti ne sanja, da so taka imenovanja za nas — vitalno vprašanje.

Kako dolgo še — gospôda poslanci?!

Železnica Trst-Poreč-Kanfanar. Dunajski dopisnik „Naše Sloge“ omenja v svojem zadnjem dopisu interpelacije naših poslancev, o koji smemo reči, da je velike važnosti za Istro. Ta interpelacija se namreč tiče dejstva, da se Njegovemu Veličanstvu niso predložili v potrjenje sklepi deželnega zbora istrskega, s kojimi se nalaga občinam in pokrajini dolgotrajno in težko breme za gradnjo železnice Trst-Poreč-Kanfanar, in s kojimi se odloča jeden del deželnega imetja za gradnjo blazine izven Istre, to je v Trstu.

Italijani bi hoteli namreč sedaj — lokavi kakor so — da železnica pride pred vrata vsakemu njih mestecu, zunaj po deželi pa bodi kakor bodi. Vzlic temu pa bi morale kmečke občine vsejedno plačevati doklade skozi mnogo let in istotako kakor mesta. Celó več bi morale plačevati, kajti kolikor bližje morju bode ta železnica — ker je potovanje po morju vedno ceneje — tem manje bode donasala. Zato je dobro, da na ministerstvu dobro prouče to vprašanje. In ako ni gotovosti, da bodo kmečke občine za breme, ki jim je bode nositi za imenovano železnico, dobivale tudi odgovarjajoče koristi, potem Njeg. Vel. ne potrdi stroškov za tako železnico.

Kaj pomeni to? Današnjemu „Mattinu“ brzojavljajo iz Rima, da znani irredentovec Cavalotti vstopi v ministerstvo kakor minister za pravosodje. V ta namen da ga kralj Umberto skoro vsprejme v avdijencijo. — Kaj pomeni to? Cavalotti je irredentovec, Cavalotti je jeden najhujših nasprotnikov Avstrije, Cavalotti je tudi nasprotnik trozveze. Mi smo od nekdaj razlikovali med oficijelno in neoficijelno Italijo, kadar koli smo morali poslušati o „navdušenju“ v Italiji za trozvezo. Sedaj pa, ako je res, da se je Cavalotti jel bližati ministerstvu ali morda ministerstvo Cavalottiju, sedaj si moramo misliti, da se je oficijelna Italija jela bližati neoficijelni Italiji, kajti ne moremo si misliti, da bi se bili irredentovci približali „prijateljem“ Avstrije.

Iz občinskega sveta dunajskega. V večerajšnji seji občinskega sveta dunajskega je predlagal svetovalec Schneider, naj se uloži tožba proti listu „Wiener Allg. Zeitung“ ter da naj se ta list izobči iz bralne sobe občinske, ker nesramno napada župana Strobacha. No, dr. Lueger, ki je predsedoval seji, je naprosil predlagatelja, naj odstopi od svojega predloga, ker župan Strobach jednostavno prezira napade v imenovanem listu. In tako se je zgodilo tudi.

Vojni minister Krieghammer. Vedno in trdovratno se vzdržuje govorica, da odstopi naš vojni minister. Glavni vzrok, da gosp. Krieghammerju ni nič kaj všeč na ministerskem stolu, je baje ta, da niso baš prijazne razmere med njim in načelnikom generalnega štaba

V proslavo jubileja cesarjevega. V trgovinski zbornici dunajski se je zasnova odbor, kojemu je naloga, da v proslavo jubileja cesarjevega izvede gradnjo delavskih stanovanj po nizkih cenah. Podpisanih je že mnogo zneskov. Predsednikom tega odbora je bil izvoljen princ Karol Auersperg.

Velikim vajam, ki se bodo vršile v Galiciji prihodnjega septembra, prisostvoval bode najbrže tudi cesar. Istotako se udeleži cesar tudi vaj na Hrvatskem, ki bodo z oziranjem na število sodelujočega vojaštva, celó znamenitiše, nego one v Galiciji.

Navod, ki so ga dobili ogerski škofje iz Rima, je razburil vse židomadjarsko časopisje. Pravijo, da je to napad na „ogersko državo“. Kaj so storili škofje? Nasvetovali so razne načine, kako bi se dalo utrditi versko čustvovanje. In to je „zločin“ proti ogerski državi. Mar sta brezverstvo in moralno popačenje identična z državo? Da:

jeden madjarskih listov trdi celo, da je z rimskim navodom proglašeno „versko obsedno stanje“. Dalje res ne more iti židovsko-madjarska nesramnost: ako hoče cerkev vsaj omejiti širjenje moralne gnilavi, znači to — obsedno stanje. Kakor da je svoboda doma le v mlaki in kaluži, kakor da je javna prostitucija jedini pravi znak svobode! Je-li po takem čudo, da se je na vsej črti pričel boj proti židovstvu, ako vidijo ljudje, da Židje vedno identifikujejo državo se svojimi koristmi, svoje koristi pa proglašajo solidarnimi z dušenjem verskega čuta in širjenjem popačenja?!

Kjer gre za najviše koristi poštene človeške družbe, tam se morajo nehati slednjič tudi oziri na vsemožno židovstvo. Nadejamo se torej, da židomadjarsko besnenje ostane brez utisa na rimske kroge, k večjemu da vspodbudi poslednje k še odločnejemu postopanju.

Baldissera se vrne v Italijo. Rimska „Tribuna“ objavlja to-le brzojavko, došlo ji dne 25. t. m. iz Asmara: „General Baldissera je odpotoval danes v Masavo, kjer se ukrca na koji parnik in se odpelje v Italijo. Z Baldissero se vrne polkovnik Cortese, dosedanji poveljnik okraja Keren.“

Li-Hung-Čang pri Bismarku. Predvčerajšnjem odpeljal se je kitajski podkralj in mandarin Li-Hung-Čang s svojim spremstvom iz Berolina v Friedrichsruhe, da obišče kneza Bismarka. Na železniški postaji sta vsprejela kitajskega dostojanstvenika Bismarkov sin Herbert in zet grof Rantzau. Knez Bismark je pričakoval visokega gosta v svojem gradu. Opravljen je bil v uniformo oklopnikov cesarske telesne straže. Vstopivšemu Li-Hung-Čangu je stisnil desnico in rekel v francoskem jeziku: „Zelo srečen sem, da morem pozdraviti najznanejšega in najboljšega državnika kitajskega cesarstva. Vaša Visokost in jaz sva dolgo let služila najine vladarje.“ — Li-Hung-Čang je odgovoril: „Vaša svitlost ima mnogo zaslug za ves politički svet, v tem ko sem jaz služil le Kitajski.“ — Bismark je zatem naglasil, da je od nekdaj že iskrena njegova želja, da se približati Kitajski in Nemčija. — Podkralj in spremstvo so ostali pri Bismarku na zajutrek.

Položaj na otoku Kreta. Med tem, ko se lepo moré drug družega ustaši in turški vojaki, se pehajo v Carigradu turška vlada in diplomatje o načinu, kako naj se vrše pogajanja za mir. Sultan da hoče — tako javljajo iz Aten — da bi se vršila pogajanja z narodno zbornico, in ne z ustaši, to pa zopet ni mogoče, ker poslanci deloma ne morejo in deloma nočejo priti v Kaneo. Evropske vlasti predlagajo baje, naj se imenuje krščanski guverner in naj se osnuje ustava za samoupravo otoka Kreta. In ko tako ugibljejo u Carigradu, požigajo se na Kreti vasi, skrunijo ženske in — teče kri. Kri pa je menda dragocen sok.

Različne vesti.

Iz rojanske raznarodovalnice. Danes beležimo zopet jeden slučaj, ki se je pripetil v rojanskem otroškem vrtcu. Ta slučaj dokazuje vnovič, kakó nepremišljeno ravna jo oni slovenski stariši, ki pošiljajo svojo deco v laško takozvano „vzgojalnišče“ samo radi tega, da se — odkrižajo svojih otrok za ves božji dan. Pomislite, da je srce maledga otroka mehko liki vosek, duša njegova zeló občutna. Vsprejema utise, katere jej usiljujejo laške „vzgojevaljice“ in, dasi otrok nima še razsodnosti, obtiče mu taki utisi liki pušice v srcu in se posledice pojavljajo pozneje, ko dete odraše. Na stariših je torej — ki morajo biti prvi vzgojitelji svoje dece, ker so poklicani že od Boga v to — na stariših je ležeče, da vzgoje iz svojega sina ali poštenega, značajnega moža, ki bode v čast in diko svojemu narodu, ponos svojim roditeljem, iz svoje hčerke pa vrlo gospodinjo, rodoljubno mater, — ali pa renegata, ki proklinja lastni svoj rod, zaničuje svoje stariše, ker so mu utepli v glavo, da so zaničevanja vredni vsi „ščavi“, in iz hčerke žensko, ki je zatajila svojo narodnost, ki zaradi tega prezira roditelje svoje in morda — izgubi celó svojo čednost, ker morda nje pozneje prijateljice“ laške narodnosti ne cenijo previsoko ženskih krepostij.

Kako pa je možno vzgajati otročiče v jeziku, kojega — ne razumejo? Kako je možno ucepljati v nedolžno dušo dobrih naukov, ako te ne umeje, ker govoriš otroku neumljiv jezik? —

Kakšen duševni dobiček ima stovenski otrok, k se dolgočasi dan na dan v laškem zabavišču, kjer se čuti med tuji in se radi tega celó boji in postane trmast? Njega vzgoja ne napreduje niti za las, pač pa napreduje s prva trma, pozneje pa se prične pojavljati oni strup, o kojem smo govorili: zaničevanje svojega rodú, preziranje svojih slovenskih starišev.

Trma pojavila se je že pri marsikojem slovenskem otroku, čegar stariši so takorekoč prodali svojo kri raznarodovalcem, ker vedó, da slovenske otroke v laškem vrtcu — dobro napasejo. Duševna hrana jim je deveta briga. Samo, da je želoec poln, potem je po njih mišljenju vse dobro. O trmi, ki si jo je pridobil v rojanskem laškem vrtcu v par dneh sinek slovenskih starišev — sicer jako ubogljiv fantič — govori ta-le dvogovor:

Vrtnarica je pozvala dotičnega fantička in ga nagovorila:

„Dizi: kára mama!“

Otrok: „Ne—e—e!“

Vrtnarica: „Ma šta bon e dizi: kára mama!“

Otrok: „Ne—e—e—e!“

Vrtnarica: „Ven kvà kócolo mijo!“

Otrok: „Ne—e—e—e!“ in obrnil je hrbet „vzgojevaljici“.

Mar mislite, da postane ta otrok ubogljiv, pohleven, ako ga stariši pustè še nadalje v laški raznarodovalnici? Nikdar!

Židovska špekulacija z Jakičevim razpravo.

Kakor vsak važnejši dogodek, tako je izkoristil „Il Piccolo“ tudi porotno razpravo proti uredniku Jakiču v špekulativne svoje svrhe. Odposlal je v Zader na stotine iztisov onih številčk svojega lista, v kojih je bila opisana razprava, nadejaje se, da napravi v Zadru dober „g'šeft“. Svoje veselje na tej „izborni špekulativni misli“ izraža v brzojavki, koje si je dal poslati iz Zadra. Ta brzojavka izraža zajedno škodoželjnost „Piccola“ in slabo prikrito veselje na tem, da je bil urednik Jakič obsojen. Škodoželjna židovsko-lahonska gospôda pa naj blagovoljno pomisli, da o tej razpravi ni še izrečena zadnja beseda!

Brzojavka, ki jo je objavil „Il Piccolo della Sera“ v svoji številki od 25. t. m. glasi se: „Zad 25. Vest o izidu razprave Jakič dospela je to noč semkaj. Župan Trigari dobiva od vseh stranij najprisrčnejše čestitke. Za list „Dalmata“, drugo izdanje in za „Piccolo“, ki objavlja poročilo o razpravi prvega dneva, se ljudje kar trgajo.“

Bog ne daj, da bi se v tej gnječi pripetila nesreča, kakoršna se je pripetila n. pr. v Budimpešti ali celo taka, kakor se je dogodila na Hrdinskem polju pri Moskvi!

Izpred porotnega sodišča. Poročilo v poslednjem izdanju nam je dodati, da je razprava proti Obatu in Legiši končala pozno zvečer. 20letni zidarski pomočnik Lovrenc Obat je bil obtožen ubojstva, 18letni slikarski pomočnik Josip Legiša pa sokrivnje, ker je ščuval Obata, da zabode Ivana Hvastjo. Dasi sta oba obtoženca tajila, ovrgli so njiju trditve razni svedoki.

Gosp. Ivan Hvastja oče pokojnega nesrečnega mladeniča, prosil je sodišče, da ga isto zasliši v slovenskem jeziku, ker italijanščine ni zmožen popolnoma. Predsednik je vprašal na - to porotnike, je-li oni privolijo v to, kajti izpovedbe g. Ivana Hvastje bode tolmačil po italijanski predsednik (g. Urbancich) sam. Porotniki so privolili v to in zatorej je bil g. Hvastja zaslišan v slovenskem jeziku. Predsednik je svedoka vprašal med ostalim tudi to, koliko zahteva odškodnine. Nesrečni oče je prepustil to popolnoma razsodnosti sodišča.

Porotniki potrdili so soglasno stavljena jim vprašanje gledé krivnje obtoženca in na temelju te razsodbe obsodilo je sodišče Obata na šest let, Legišo pa na dve leti težke ječe.

* * *

Včeraj stal je pred porotniki 28letni bivši poštni asistent Anton Renner iz Tomaja, obtožen poverenja v uradu. Kakor smo že omenili, služboval je Renner pri vojaškem poštnem uradu v Mostarju. Nekega dne avgusta meseca minolega leta je baje poveril pismo, v kojem je bilo 600 gl. gotovega denarja. To pismo je bila poslala tvrdka Sinković & Bilih v Mostarju tvrdki Alfred & Marin Heim na Dunaju.

Porotniki niso se mogli uveriti o krivnji Rennerja ter z anikali stavljeno jim vprašanje

z 10 glasovi proti 2. Sodišče je vsed tega Rennerja rešilo obtožbe.

Razpravo proti Persiču obtoženemu dvostranskega umora, morali so odložiti, ker je obtoženec obolel. O svojem begu iz ječe, o kojem smo sporočili te dni, pretresel se je hudo vsled vratolomnih skokov.

Nepričakovana dedščina. Te dni umrla je v Trstu zasebnica Marija Dolinar. Svojo lepo hišo, nahajajočo se na trgu delle Legna (št. 5), volila je v svoji oporoki tukajšnji nabožni družbi sv. Vincenca.

Iz Tomaja nam pišejo: O priložnosti natakana vina pri g. Antonu Soncu, načelniku tomajskem, darovali so nekateri gospodje 4 gl. 20 nvč. za sirote in udove te občine.

Hvaležno moram zabeležiti ta čin, pričajoči, da dotičniki tudi ob čaši izvrstnega terana — tomajski teran je na glasu — kažejo svoje blago in usmiljeno srce. Bog jim povrni!

Kolera v Egiptu. Najnovejša poročila iz Egipta potrjujejo, da kolera v Aleksandriji in v Kairu pojema izdatno, toda širi se na jugu po deželi. Te dni je obolelo v selu Korosko 14 anglo-egipčanskih vojakov v oni vojski, ki je namenjena v Sudan. Izmed teh obolelih vojakov umrlo jih je sedem. To dejstvo daje angleškim vojaškim krogom mnogo misliti, kajti, ako prične kolera razsajati med vojsko, ne bode možno Angležem nadaljevati pot v Dongolo.

Poskušen samomor. 30letna „lahkoživna“ Marija Zetto iz Koperskega okraja, stanujoča v zagati Punta del Forno hšt. 2, vrgla se je včeraj raz okno svojega stanovanja, nahajajočega se v I. nadstropju omenjene hiše. Pobila se je le neznatno. Ta skok raz okno napravila je ženska v pijanosti.

Sodnijsko. 21letni trgovski pomočnik Anton Čepirlo, bivši težak iz Št. Petra in 21letni trgovski pomočnik Rudolf Adamič iz Trsta, pristojen v Ljubljano, stala sta predvčerajšnjim pred tukajšnjim sodiščem. Čepirlo bil je obtožen javnega nasilstva (upiranja stražarjem), nevarnega pretenja, prepovedane vrnitve v Trst, žaljenja stražarjev in postopanja, Adamič pa upiranja stražarjem. Čepirlo je dobil 10 mesecev, Adamič pa 1 mesec strogega zapora.

Koledar. Danes (27.): † Hema, vdova; Vladislav, kralj. — Jutri (28.): V. pobinkošna nedelja. Leon II., papež; Irenej. — V ponedeljek (29.): Peter in Pavel, apostola. — Polna luna. — Solnce izide ob 4. uri 18 min., zatoni ob 7. uri 46 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 23 stop., ob 2. pop. 27.5 stop. C.

Narodno-gospodarske stvari.

Kmetijsko društvo, zadruga z omejeno zavezo zasnovala se je v Dobropoljah. Zadrugi je namen zboljšati razmere svojih udov v pravnem in gmotnem obziru s tem: a) da oskrbuje svojim udom po najnižih cenah gospodarske potrebščine vsake vrste, zlasti živino; b) da kmetijske pridelke, zlasti tudi živino, po naročilu svojih udov taistim kolikor mogoče ugodno vnovčuje (v denar spravljaja); c) da snuje naprave in naredbe v povzdigo kmetijstva svojih udov in v svrhu ugodnega razpečanja kmetijskih pridelkov svojih združnikov.

Ker je namen zadrugi blag in velevažen, moramo vsklikniti: Bog daj srečo!

Ples čarovnic.

Spisal Hilarion Smerdis; prevel Anton Zajc.

(Dalje)

Stari mož ni zamogel končati, kajti vstrepetal je pred satanskim pogledom svojega učenca, zakrivši si obraz z rokami. — „Misliš, . . . da, . . . ko bi si zamogel preskrbeti takove strune, bi tudi resnično dosegel Paganinija?“, vprašal je Fran po kratkem molku.

Starec je podignil obraz in mirno odgovoril izrazom železne odločnosti: „Da, ali to drobje mora biti vzeto od koje osebe, ki nas je ljubila v življenju, pravo sveto ljubezni in brez lastne koristi. Tartini je napolnil svoje gosli življenjem neke device, umrše radi velike ljubezni, ki jo je gojila

do njega*). Paganini pa je storil to v dogovoru s svojo žrtvijo, to je, dogovoril se je s prijateljem, da ga umori in z njegove drobovine napravi strune... „Oj, ta moč človeških glasov!“, vskliknil je Samuel in nadaljeval po malem prestanku: „Veš, jaz bi ti bil že poprej povedal to zadnjo tajnost, ali bal sem se, da ne bi prišla onemu v kremplje, kojega ni dobro imenovati po noči!“ Fran ni odgovarjal; z ledeno mirnostjo je vstal, snel gosli raz steno, odtrgal razpete strune ter jih zalučal v ogenj. Stari je presenečen vskliknil; strune pa so se, sikaje, liki živi gadje, vile in omotavale okolo tlečih polen.

Minolo je nekoliko tednov in mesecev. Od onega večera se nista več razgovarjala o tej stvari, bila sta oba vedno nekako zamišljena in otožna. Gosli so, zaprašene in brez strun, visele na steni ter z svojim molkom vplivale na učitelja in učenca, kakor kakova mrtva lešina.

Nekega večera, ko je Fran bled in molčé sedel na svojem prostoru, skočil je Samuel na noge ter se nekoliko časa šepavo vrtel po sobi; potem se je približal mladeniču, ga nežno poljubil na čelo in glasno vskliknil: „Čas je, narediva konec tej sitnosti!“ Na to sta se poslovila ter poiskala vsaki svoje ležišče.

Drugi dan, ko se je Fran prebudil, bil je nemalo začuden, kajti starca ni bilo v kotu, kakor po navadi. „Samuel, moj ljubi Samuel!“, vskliknil je, skočil raz postelj in hitel v sobo svojega mojstra. Preplašen je omahoval; njegov lastni glas zdel se mu je čisto spremenjen in hripav. — V kraljestvu glasov nahaja se namreč tudi neke vrste tihota, ki napoveduje smrt. V bližini mrtvega trupla, kakor tudi v tajinstvenem molčanju groba, postaja ta tihota tajinstvena moč, ki navdaja občutljivega človeka neopisljivo grozo. — Dospevši v starčevo sobo, zagledal je Samuela, ležečega na postelji: mrzel, trd in mrtev. . . Ob pogledu na onega, kojega je toliko ljubil, ki mu je bil več kakor pa lastni oče, občutilo je Franovo srce neizmerno bôl. Vendar pa je končno njegova umetniška strast premagala vse občutke. Na mizi poleg mrtveca ležalo je pismo, ki je nosilo Franov naslov. Drhtečo roko je segel po listu, na kojem so stale nastopne vrstice:

Ljubi Fran!

Ko bodeš to čital, bode že doprinešena žrtev, ki jo je daroval Tvoj jedini prijatelj in mojster za Tvojo slavo. Oni, ki Te je neizmerno ljubil, je zapustil svoje telo in od Tvojega starega mojstra Ti ni ostalo drugega kakor le neka množina organske tvarine. Ni mi potreba omenjati, kaj da naj storiš z njo!.. Ne boj se neumnih obsojevanj, za Tvojo bodočo slavo sem žrtvoval svoje telo in nehvaležnež bi bil, ko bi ne upotrebil te prilike. Ko napneš novih strun — na vijolino in iz teh strun — del mene — pod Tvojo roko zazvené moj glas, moj pozdrav, vzdihljaji moje neomejene ljubezni, potem, moj Fran, se lahko z vsakim meriš in poskušiš! Potem, vzemi svoje gosli in zasleduj onega, ki je nama zagrenil življenje. Stopi predenj ter mu zalučaj pred noge svojo maščevalno rokavico. O Fran, še le tedaj bodeš slišal one magične glasove, ki bodejo dohajali iz Tvojih strun — del mene — in spomnil se bodeš na svojega starega mojstra, ki Te še zadnjikrat pozdravlja in blagoslovlja!

Samuel.

Gorki solzi utrnili sti niz Franovo obličje, ki pa je kmalo porudičelo od ognja strastne čistilakomnosti. Nemo je stal pred mrličem, oči pa so se mu svetile v nekem groznem blesku.

Pero se brani zapisati, kaj se je zgodilo v teku dneva, po zakonitem ogledanju mrliča. . . Zadosti je, ako povemo, da so bile, predno je minolo 14 dni, gosli zopet očiščene in prepete štirimi novimi in močnimi strunami. Fran se je skoraj bal pogledati jih; hotel je svirati, toda lok je drhtel v njegovi roki, kakor bodalo v roki morilca, pred prvim umorom. Prisegel je, da ne bode igral poprej, kakor na odločilen večer, ko poskusi doseči — ne, prekositi Paganinija, ki je tačas žel slavo v nekem večjem mestu Belgije.

Nekega večera, ko je sedel vražji Italijan v gostilni hotela, v kojem je stanoval, prišel je proti

*) Giuseppe Tartini bil je sloveč italijanski skladatelj in svirač 17. stoletja. V mladosti bil je odpeljal neko deklico, ki je pripadala višjim stanovom ter bila izredno lepote. O svoji čudodelni skladbi, ki se je zvala „Sonata del diavolo“ ali „Il sogno di Tartini“, trdil je, da je slišal v sanjah, kako jo je igral hudô, s kojim da je v zvezi, in da jo je potem, prebudivši se, zapisal.

njemu neki mladi mož ter mu ponudil svinčnikom popisani listek. Paganini je pogledal vsiljenca onim divjim pogledom, kojega je malokedo zamogel pretrpeti. Kmalu pa je obrnil oči od njega, kajti na licu tujca brala se je neka grozna in železna odločnost. „Gospod, pa naj bode kakor želite!“, spregovoril je. „Označite večer, jaz sem pripravljen!“ (Pride še.)

Najnovejše vesti.

Linc 26. V kaznilnici v Garstenu upri so se kaznenci. Iz Linca sti odšli tje dve stotnji lovcev, da napravite red.

Madrid 26. Vlada se je sporazumela z opozicijo glede stroškov za vojno v Kubi. — Govoričenje o ministerski krizi je neosnovano.

Barcelona (Španjska) 26. Včeraj so zaprli zopet nekoliko anarhistov.

London 26. Iz Buluvaja (južna Afrika) poročajo službeno, da so uporni črnci obkolili utrdbo Chartes v deželi Mečancev. Uporniki so napadli tudi četo, ki je spremljala vozove, naložene živem in oropali utrdbo Mirabella, kjer so si prisvojili 25.000 nabojev za puške. Iz Buluvaja so poslali na črnce 60 mož in jeden top.

Trgovinske brojavke in vesti

Badmrešta. Pšenica za jesen 6.38—6.39 Pšenica za juni 1896 6.25 do 6.30 —. —. Oves za jesen 5.33—5.35 Rž za jesen 5.30—5.32 Koruza za juli-avgust 3.88—3.90 —. —. juni 1896 3.89—3.90 nova f. 3.95—4.10.

Pšenica, nova od 78 kil. f. 6.55—6.70 od 79 kil. f. 6.65—6.75, od 80 kil. f. 6.70—6.80 od 81. kil. f. 6.75—6.95, od 82 kil. for. 6.70—6.80 Ledmen —. —. —. prosa 6.10—6.40.

Pšenica: Trg jako mlačen, 5 nvč. ceneje. Prodaja 24000 mt. st. Ostalo nespremenjeno. Vreme: lepo.

Praga. Notarizirani sladkor for. 18.95, oktober-december 18.45. Jalo stalno.

Praga. Centrifugal novi, postavljive v Trst a carino vred odpošiljatev procej f. 34.75—35 Concasse 86.50—87. Četvorni 87.75—88. V glavah (sodih) 89.—89.95

Havre. Kava Santos good average za juni 70.25 za oktober 69.—, boljše.

Hambur. Santos good average za juli 59.— za september 57.75 za december 55.75. Boljše.

Dunajska borza 26. junija 1896.

	včera	danes
Dražavni dolg v papirju	—	101.80
„ „ v srebru	—	101.95
Avstrijska renta v zlatu	—	122.60
„ „ v krunah	—	101.15
Kreditne akcije	—	849.50
London 10 Lat.	—	119.95
Napoleoni	—	9.63
20 mark	—	11.76
100 italij. lir	—	44.50

Zgubljena je bila minoli petek na proseški cesti, to je med rumeno hišo in Prosekom listnica (portfelj). Ker so bili v isti dragoceni dokumenti za rabo, naprošen je dotičnik, ki jo je našel, da prinese listnico v uredništvo „Edinosti“.

Wessel Alojzija, ulica Barr. vecchia hšt. 2, ima dobro založeno prodajalnice moke, sladkorja, riža, vlitkov domačih in tujih, mila, kiselin, olja itd. na drobno in debelo, po jako zmernih cenah. Vsprejema tudi naročila z dežele ter jih izvršuje solidno.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefort).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim sludajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu probavljanju in hemoroidam. Jeden omet za ozdravljanje, stoji 50 nč, ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Al duo Mori“ Trst, veliki trg.

Pekarija in sladčičarna

ulica Stadion, 20.

Trikret na dan svež (frišen kruh. — Prevzema domači kruh v peko. Razneša se kruh po stanovih, krčmah in gostilnah, oddajalci doba odbitek. Moke navadne in fine na debelo in na drobno. Raznovrstne sladčice ukusne in po ceni, biskote

Praško domače mazilo

iz lekarne

B. Fragner-ja v Pragi

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero ohrani rane čiste in varuje vnetja in bolečine manjša ter hladi. — V puščah po 35 in 25 nč. Po pošti 6 nč. več.

Razpošilja se vsak dan.

Vsi deli embalaže imajo zraven stoječo zakonito deponovano varstveno znamko.

B. Fragner,

lekarna „pri črnem orlu“, v Pragi Mala stran, vogel Spornerejeve ulice 203.